

EIROPAS ATBALSTA FONDS
VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

EIROPAS SAVIENĪBA

GADA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS PAR 2019. GADĀ ĪSTENOTO DARBĪBAS PROGRAMMU PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAI VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

Ziņojums sniedz ieskatu par 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām” 2014LV05FMOP001 (turpmāk – DP) ieviešanu Latvijā 2019. gadā. Tas sagatavots saskaņā ar Regulas Nr. 223/2013¹ 13. pantu un tā struktūra atbilst Regulā Nr. 1255/2014² noteiktajam.

Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts sniegts saskaņā ar DP mērķi – mazināt pārtikas un pamata materiālo nenodrošinātību, vienlaikus mazinot vistrūcīgāko iedzīvotāju sociālo atstumtību.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības nodrošināšanas pasākumi 2019. gadā

2019. gadā sniegts šāds Fonda atbalsts pārtikas un pamata materiālās nenodrošinātības mazināšanai:

- pārtika (4 veidu pārtikas preču komplekti un gatavās maltītes);
- pamata materiālā palīdzība (5 veidu higiēnas un saimniecības preču komplekti, 2 veidu individuālo mācību piederumu komplekti);
- papildpasākumi personu sociālās atstumtības mazināšanai.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu 2019. gadā nodrošināja 28 partnerorganizācijas, t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 12 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas 28 līgumu ietvaros.

Kopumā visā Latvijas teritorijā 2019. gadā bija 453 pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdales vietas un 23 maltīšu izdales vietas.

2019. gadā pārtikas preču komplektus individuālai izdālei bez vecuma ierobežojuma saņēmušas 72 546 personas - 97,82 % no visām personām, kurām 2019. gadā noteikts trūcīgas vai krīzes situācijā esošās personas statuss, kā arī no 2019. gada 1. janvāra izsniegta izziņa par maznodrošinātās personas statusu ar ienākumiem, kuri nepārsniedz 242 *euro*. Kopumā izdalīti 356 683 pārtikas preču komplekti. Tāpat 1 039 bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus 4 400 pārtikas preču komplektus.

2019. gadā 4 365 personām nodrošinātas 366 735 gatavās maltītes zupas virtuvēs.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām

² Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr. 1255/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, nosakot gada īstenošanas ziņojumu un nobeiguma īstenošanas ziņojumu saturu, tostarp kopējo rādītāju sarakstu

2019. gadā higiēnas un saimniecības preču komplektus saņēmušas 70 341 persona (personas bez vecuma ierobežojuma), kas ir 97,1 % no visām personām, kurām 2019. gadā bija tiesības uz Fonda atbalstu. Kopumā izdalīti 176 546 higiēnas un saimniecības preču komplekti.

2019. gadā 1 410 bērni vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus 3 761 higiēnas preču komplektu.

2019. gadā izdalīti 9 254 individuālo mācību piederumu komplekti bērniem vecumā no 5 līdz 16 gadiem.

2019. gadā īstenoti 1 050 papildpasākumi, kuros piedalījās 6 293 dalībnieki.

2019. gadā kopumā Fonda atbalsts nodrošināts 7 359 658 *euro* apmērā, t.sk. pārtikas un pamata materiālam palīdzībai kopā 7 076 909 *euro*.

No Fonda darbības programmas īstenošanas uzsākšanas brīža līdz 2019. gada beigām Fonda atbalsts nodrošināts 26 366 274 *euro* apmērā jeb 55 % no darbības programmas atbalsta kopējās finanšu apropriācijas.

2019. gadā veiktās Fonda atbalsta saņēmēju aptaujas rezultāti

Fonda atbalsta saņēmēji 2019. gadā aptaujāti Līguma Nr. LM2018/24-1-1320/20 par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumu ietvaros, kas publiskā iepirkumu procedūru rezultātā 2018. gadā noslēgts ar SIA „Aptauju Centrs”.

Aptaujāti 1 225 respondenti, tajā skaitā 972 pārtikas un pamata materiālās palīdzības unikālie saņēmēji un 253 gatavo maltīšu unikālie saņēmēji.

Saskaņā ar 2019. gadā apkopotajiem datiem Latgales reģionā izdalīti 30,5 % pārtikas, 30,5 % higiēnas un saimniecības preču un 31,3 % individuālo mācību piederumu komplektu, Rīgā 17 % pārtikas, 16,6 % higiēnas un saimniecības preču un 17,3 % mācību piederumu komplektu, Pierīgas reģionā 11,1 % pārtikas, 11,2 % higiēnas un saimniecības preču un 10,9 % mācību piederumu komplektu, bet pārējos statistiskajos reģionos atbalsta īpatsvars ir savstarpēji ļoti līdzīgs 12 – 16 % robežās. Šī tendence sakrīt ar 2017. un 2018. gadā konstatēto. Arī komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 2 gadu vecumam izdalei saglabājas līdzīgas tendences – Latgales reģionā izdalīti 26–26,8 % komplektu, pārējos reģionos komplektu izdales īpatsvars 11–17 % robežās. Novērojams, ka Rīgas reģionā izdalīto zīdaiņiem un maziem bērniem paredzēto komplektu īpatsvars ir salīdzinoši augstāks nekā citos reģionos un tuvinās Latgales rādītājam, kas skaidrojams ar reģionu atšķirīgo demogrāfisko struktūru un dzimstību. Atbalsta sadalījums atbilst trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju ar ienākumiem līdz 242 *euro* statusu apliecinošo izziņu saņēmēju īpatsvaram reģionos, piemēram, Latgales reģionā 2019. gadā dzīvoja apmēram 29 % no visiem statusu ieguvušajiem iedzīvotājiem, Pierīgas statistiskajā reģionā, Zemgalē un Vidzemē katrā 12 %, savukārt Rīgā un Kurzemē – 17 % no visiem statusu ieguvušajiem iedzīvotājiem.

Pētījuma dalībniekiem, kuri saņēma komplektus, tika vaicāts pašvērtējums komplekta ietekmei uz viņu ģimenes situāciju – respektīvi, vai komplektu saņemšana situāciju ir ietekmējusi. 2019. gadā absolūtais vairums komplektu saņēmēju (jeb 91 %) atbildējuši, ka tas situāciju ir ietekmējis, turklāt šim rādītājam ir tendence pieaugt, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem (2018. gadā – 88 %, 2017. gadā – 86 %, bet 2016. gadā 82 %).

Tiem, kas norādīja, ka komplektu saņemšana ietekmējusi viņu ģimenes situāciju, papildus tika vaicāts, kādām vajadzībām viņi galvenokārt tērējuši ietaupīto naudu. Dominējošas atbildes šajā jautājumā attiecas uz pārtiku, komunālajiem maksājumiem, ārsta apmeklējumu un medikamentu iegādi. Kopumā var runāt par mērķa grupas materiālās situācijas uzlabojumu ne tikai tāpēc, ka parādījusies iespēja papildus iegādāties pārtiku. Lielākās daļas atbilžu īpatsvars turpina kristies, vienlaikus pieaugot dažādu, individuālu, ar ģimenes sociāli demogrāfisko profilu saistītu tēriņu īpatsvaram (piemēram, ģimenēm ar bērniem ietaupījums tērēts bērnu skolas pasākumiem vai ārpuskolas nodarbībām; pieaugušām personām apģērba iegādei un brīvā laika pasākumiem, senioriem un personām ar invaliditāti ārsta apmeklējumam un medikamentu iegādei).

Absolūtais vairums atbalsta saņēmēju uz jautājumu par to, vai saskārušies ar kādām grūtībām atbalsta saņemšanas procesā, nepārprotami atbild ar „nē” – 2019. gadā tā sacījuši 94 % komplektu saņēmēju un 96 % maltīšu saņēmēju.

Informācija par darbības programmas īstenošanas procesā konstatētajām problēmām un identificētajiem riskiem, to risinājumiem

2018. gada nogalē izstrādāti Darbības programmas “Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” grozījumus un MK noteikumu par “Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā" īstenošanu” grozījumi, kas no 2019. gada 1. janvāra ļāva:

- Fonda atbalstu saņemt arī maznodrošinātajām personām ar ienākumu līmeni līdz 242 *euro* (līdzšinējo 188 *euro* vietā);
- mainīt nosacījumus pamata materiālās palīdzības saņemšanai – higiēnas un saimniecības preču komplektus saņemt ne tikai bērni vecumā līdz 18 gadiem, bet arī pilngadīgas personas;
- noteikt ģimenēm ar bērniem līdz 12 mēnešiem izvēles iespēju saņemt higiēnas preču komplektu ar bērnu autiņbiksītēm no 5 līdz 9 kg vai no 7 līdz 18 kg;
- papildināt papildpasākumu veidus ar socializēšanas pasākumiem.

2019. gadā, balstoties uz 2018. gadā veiktās aptaujas rezultātiem un, ņemot vērā gala saņēmēju vēlmes, papildināts pārtikas preču komplekts ar diviem jauniem produktiem: iebiezināto pienu ar cukuru un šķeltajiem zirņiem, nodrošinot lielāku komplektā esošo produktu daudzveidību un uzturvielu sabalansētību, vienlaikus izlīdzsvarojot olbaltumvielu saturu komplektā. Vienlaikus komplektā esošā nerafinētā rapšu eļļa tika nomainīta ar rafinētu rapšu eļļu. Paplašināto pārtikas komplektu izdare uzsākta 2019. gada otrajā pusgadā.